

פרה שהזיקה טלית וטלית שהזיקה פרה –

A cow that damaged a garment, and a garment which damaged a cow

OVERVIEW

The גמרא cites a ברייתא (which explains the phrase 'שום כסף' in our משנה), that if a cow damaged a garment and a garment damaged a cow, we do not rule that תצא 'פרה בטלית וטלית בפרה', but rather 'שמין אותה בדמים', meaning that we assess the actual monetary damage incurred. תוספות will discuss the meaning of 'פרה שהזיקה טלית' (whether it occurred in one incident or in two separate incidents) and the meaning of the (rejected) concept 'פרה בטלית וכולי'.

פירוש הקונטרס¹ שהזיקו זה את זה -

explained that the meaning of 'פרה שהזיקה טלית וטלית שהזיקה פרה' is that the פרה and the טלית damaged each other (in one incident), and the rule is -

ושמין הנזק בכסף ומי שהזיק חבירו יותר ישלם העודף -

That we assess the monetary value of the damages, and the one who caused the greater damage, pays the excess damage to the other. [This is the meaning of 'שמין אותה בדמים'.]

רש"י asks a question on תוספות:

וקשה דעל כרחק פרה שהזיקה טלית היינו בחצר הניזק² -

And there is a difficulty with this explanation (that they damaged each other concurrently), **for perforce you must assume that the פרה damaged the טלית in the חצר הניזק** (in the רשות of the טלית), and it was in a situation where -

או בכוונתו להזיק והוי קרן או דרך הלוכו והוי רגל -

either the פרה had **intent to damage** the טלית **and it is considered קרן**; **or** it damaged the טלית **while it was walking** in the חצר הניזק **and it is considered רגל**; in any event it took place in the חצר הניזק -

וטלית שהזיקה פרה היינו ברשות הרבים⁴ דהוי מטעם בור -

And the case of פרה טלית שהזיקה פרה took place **in the רה"ר**, where the טלית is בעל הטלית

¹ בד"ה פרה. See however the הגהות הב"ח there (that there were two unrelated incidents). [It seems that our תוספות had a different גירסא in פירש"י.]

² ברשות הניזק is פרה שהזיקה טלית רש"י also states this clearly that תוספות will shortly clarify why this is so.

³ Even if it is קרן (כוונתו להזיק) it still must be in חצר הניזק; otherwise it is subject to the rule of ושינה (כל המשנה ובא אחר ושינה). (as תוספות points out shortly).

⁴ It is possible that טלית שהזיקה פרה is in the חצר הניזק (רשות דבעל הפרה), but the same question remains; it cannot be in the same place where פרה שהזיקה טלית (which must be בעל הטלית).

liable **because** the **טלית** is considered his **בור**. It is therefore difficult to accept פירש"י that the **טלית** damaged each other concurrently when the respective damages took place in different **רשויות**.

will now explain why we must assume that **טלית** is only in the **חצר הניזק** and not **ברה"ר**:

דאי אפשר לאוקמי פרה שהזיקה טלית נמי ברשות הרבים ומטעם קרן -

For it is impossible to establish that the case of **פרה שהזיקה טלית** also takes place in the **רה"ר** (as **טלית** **שהזיקה פרה**) and the **בעל הפרה** is liable on account of **קרן** -

דאם כן היה פטור בעל פרה -

For it this were so, that the **פרה** was **מזיק** the **רה"ר**, **then the owner of the טלית ברה"ר** **would be פטור** from paying the damages to the **טלית** -

כדאמר לקמן בפרק ב' (דף כ,א) דכל המשנה ובא אחר ושינה בו פטור -

As the **גמרא** states later in the second **פרק**; **'that whoever does something unusual, and another came and did something unusual to the first party, the second party is exempt** from payment'. The question therefore remains how is it possible that the **פרה** damaged each other, if they are only **חייב** in different **רשויות**.⁶

anticipates a possible resolution to his question:

ואפילו אם נפרש שכן אירע שפרה הזיקה טלית בחצר ברשות הניזק -

And even if we will explain that this is what happened; that first the פרה damaged the טלית in a חצר which was the רשות הניזק (of the **טלית**) -

וטלית שהזיקה פרה ברשות הרבים -

And then the טלית of the same ניזק damaged the פרה in the רה"ר. We therefore have a case where they damaged each other (successively [in different **רשויות**], not simultaneously). This would seemingly remove the difficulty with פירש"י.

however rejects this solution, for this concept that we assess the damages, and the **מזיק** who caused the greater damage pays the excess, is nothing new for -

⁵ The **גמרא** there is explaining the ruling of **רב** that even if the **בהמה** ate **רה"ר** **כלים** **כסות** **וכלים** **ברה"ר** (and it is not considered **רה"ר**). The reason is that the **משנה** was by leaving these items in the **רה"ר** (which is unusual), therefore the **בהמה**, which was **משנה** by eating the **כלים** **וכלים** (which is unusual), is **פטור** (and we do not consider it **רה"ר**). The case of **פרה שהזיקה טלית ברה"ר** is similar to the case of **רב**, and the **דין** would be that the **בעל הפרה** is **פטור**.

⁶ See **חצר המיוחדת לשניהם לשוורים ולאחד** a; **עמוד א' (בד"ה ולגבי)** on the **שיטת רש"י** who answers that according to **חצר המיוחדת לשניהם לשוורים ולאחד** and **בעל הפירות** for the **רה"ר** and **בור** for the **שוורים**. Similarly here too the **חצר** was **מיוחד** **טלית** (בור **רה"ר**) and **טלית** (רגל **ברשות הניזק**) **טלית** and **tripped on the פרה** **טלית** **לחד** **לטלית** and **לשניהם לשוורים** **בעל הפרה** is **חייב** for the **טלית** (since it is **רשות הניזק**) and the **בעל הטלית** is liable for the **פרה** (since the **שוורים** had **רשות** to be there, the **טלית** is considered a **בור ברה"ר**). See 'Thinking it over' # 1.

אכתי מתניתין היא לקמן בפרק המניח (דף לג, א) ב' שוורין תמים שחבלו זה בזה -

This is a משנה later in פרק המניח which states 'two oxen that were תמים, who wounded each other; the rule is that -

משלמים במותר חצי נזק מועדים משלמים במותר נזק שלם -

They pay half of the excess; and if they were מועדים they pay the entire excess.

What therefore is the חידוש of our משנה the way it is explained in the ברייתא that (only) the excess is paid?⁷ We know this from the משנה in המניח!⁸

פירש"י offers a solution according to תוספות:

ויש לומר דקתני והדר מפרש -

And one can say that it is written first in our משנה (without specifying the details) and later in המניח, פרק, the משנה there specifies and explains our משנה that they pay במותר.⁹ This concludes תוספות discussion of פירש"י.

ברייטא now offers his interpretation of the תוספות:

ורבינו תם מפרש דאו או קתני כמו חלץ ועשה מאמר ונתן גט ביבמות (דף נא, א) -

And the ר"ת explains that the 'ו' in the word 'וטלית' (does not mean 'and', but rather it) means '[either] or'; similar to the phrase 'חלץ ועשה בה מאמר' (the יבם performed חליצה, (and) [or] made a מאמר, (and) [or] gave a גט which is found in מסכת יבמות. The 'ו' in ועשה and in ונתן cannot mean 'and' but rather must mean 'or'; similarly here the ברייתא is discussing two separate cases; either the פרה damaged the טלית (ברשות הניזק), or the פרה ברה"ר damaged the טלית.

תוספות will now explain what the ברייתא (is teaching us, and what it) is not teaching us:

ולא בא לאשמועין שאין אומרים שיקח כל הטלית בשביל מה שהזיקו -

And the ברייתא (when it states 'וכו' פרה בטלית וכו'), is not coming to teach us (in the case of פרה (טלית שהזיקה פרה) that we do not say that the בעל הפרה may (only) take the entire טלית as payment for what the טלית damaged the פרה; this is not so -

⁷ The ברייתא rejects the idea that תצא פרה בטלית וכו'. The הו"א (of תצא פרה בטלית) is understood (by תוספות [see תוספות] to mean (according to רש"י) that no one has a claim. The two damages cancel out each other. תוספות argues that the משנה in המניח rejects this idea; we do not need the ברייתא to teach it to us. [In our (בד"ה אין) however the meaning of פרה בטלית is that the בעל הטלית takes the פרה as payment (and [seemingly] similarly בפרה טלית would mean that the בעל הפרה takes the טלית as payment). The rejection of this idea can also be derived from the same משנה in המניח.]

⁸ See רבינו פרץ who explains the question, that the גמרא should have cited this ברייתא in connection with the משנה of המניח, which is more explicitly similar to the teaching of the ברייתא.

⁹ Indeed our משנה and the later משנה in המניח (as well as the ברייתא) give the same ruling. However the later משנה is more specific. One cannot ask, therefore, what is the חידוש of the משנה (or the ברייתא).

דהא טלית בור הוא ולא משלם מגופו -

For the חיוב of the טלית to pay is because it is considered as בור and בור does not pay מגופו; rather it pays מעליה. Therefore there never could have been a סברא that the טלית should be taken as payment regardless of how much (or how little) the damage was.¹⁰

תוספות offers another reason why there was never a אמינא that he takes the entire טלית as payment for the היזק:

ועוד נמי שמעינן הא ממתניתין דהמניח -

And furthermore we already also know this from the משנה in המניח, which teaches us that there is a payment במותר; meaning that the payment (במותר) is based on the actual monetary damage.¹¹

פרה שהזיקה טלית ברייתא now explains what the ברייתא is teaching us in the case of

אלא אומר רבינו תם דאין אומרין תצא פרה בטלית -

Rather, says the ר"ת that the phrase which states 'that we do not rule (in the case of טלית שהזיקה טלית) that the פרה should 'go out' and belong to the הטלית for the damage it caused to the טלית'; this statement -

בא לאשמועינן דלא כרבי עקיבא¹² דאמר לקמן בהמניח (שם) יוחלט שור לניזק -

Comes to teach us that we do not follow the view of ר"ע who maintains later in פרק המניח that the damaging ox is confiscated (and given) to the victim; we do not accept this ruling (according to the ברייתא) -

אלא יושם כרבי ישמעאל ובקרו מייירי -

Rather we maintain the view of ר"י that the ox is assessed; and the case of פרה טלית¹³ is discussing a קרן situation where the פרה intentionally damaged the טלית. The meaning of יושם השור is that we do not say יוחלט השור, but rather יושם השור as the ברייתא says 'שום כסף'. This is also the meaning of our משנה which states 'שום כסף'.

טלית שהזיקה פרה ברייתא continues to explain what the ברייתא teaches us in the case of

וטלית בפרה אתא לאשמועינן דלא גבי מיתמי -

And the case of טלית שהזיקה פרה is coming to teach us that the ניזק cannot collect

¹⁰ See 'Thinking it over' # 2.

¹¹ פשט used this משנה to negate the explanation of רש"י concerning וכו' (according to either תצא טלית בפרה וכו' mentioned in footnote # 7.)

¹² There is a מחלוקת between ר"ע ור"י in the חיוב מגופו by a תם. According to ר"ע the שור belongs to the ניזק; however according to ר"י the שור does not belong to the ניזק, but rather the ניזק may only collect from the estate of the שור up to the value of the תם. One of the differences is in a case where the ניזק was מקדיש (before he received it as payment). According to ר"ע it is הקדש, but not according to ר"י.

¹³ It is only in the case of קרן תם where there is a need to rule according to ר"י. If it were רגל then there is no דין of יוחלט השור that הו"א so there can be no מגופו at all.

his payment for damages **from the** (טלית which is by the) **orphans** of the מזיק, even if the טלית which caused the damage is intact.

מיתמי continues to explain why there may have been a סברא that the ניזק may collect תוספות:

דלא סלקא דעתין דליגבי אף על גב דמטלטלי דיתמי לא משתעבדי -

That it should not enter our minds that the נִיזָק can collect מִיתָמִי; even though the rule is that the מַטְלָטְלִין of יְתוּמִים are not indentured for the father's obligations, nevertheless we may have thought, that -

דמה שאמרה תורה מן העלייה זהו ליפות כחו של ניזק -

That which the תורה rules that the ניוק (of בור) collects מן העלייה (and not מגופו), that is to strengthen the power of the ניוק (it is meant for the benefit of the ניוק), meaning -

דאס אין המזיק שוה נזקו ישלם מן העלייה -

That (even) if the מזיק is not worth the damage; nevertheless the מזיק pays the entire damage - מן העלייה

אבל ביתמי דאי משתלמי מן העלייה הוה פסידא דניזק דמטלטלי דיתמי לא משתעבדי -

However by יתומים, if the נִזְק can collect only מִן הָעֵלְיָה, it will be a loss for the נִזְק for מטלטלי דיתמי לא משתעבדי; the נִזְק will therefore lose his claim -

ואי משתלם מגופו יגבה אפילו מיתמי דהוי כאלו תפס מחיים והוה אמינא דמשלם מגופו -

However if he collects מגופו then he would be able to collect the טלית even מיתמי, for it is considered as if he seized it while the מזיק was alive¹⁴ and I would have thought that the מזיק pays מגופו;¹⁵ this ברייתא teaches us that he cannot collect the טלית מיתמי, but rather the rule is שמין and there is no lien on the טלית. This is the meaning of 'שום כסף' in the משנה that there can be no specific lien on the המזיק (the טלית in our case).

שיטת רש"י (that may have justified גירסא rejects a תוספות

ולא גרסינן פרה שהזיקה טלה¹⁶ דאם כן ליתני שוורים שחבלו זה בזה כדלקמן בהמניח (שם) -

And we are not גורס, ‘a cow which damaged a sheep’, for in that case (if we wish to mention animals that wounded each other), the ברייתא should have taught ‘oxen that damaged each other’; as the משנה states later in המנייה פרק (and not פרה פרה).¹⁷ (שהזיקה טלה וכו')

¹⁴ If a creditor seizes the מטלטלין of the debtor while the debtor is alive, he may keep them as payment even after the debtor died. If there is a דין of מגופו by טלית, then as soon as the טלית damaged, it became indentured to the גזיק, and it may be considered as if תפסו מחיים.

¹⁵ The הו"א was that we say מעלייה only when it is beneficial to the נזיק; however if it is more beneficial to the נזיק to claim מגופו, we may have thought that we do what is beneficial to the נזיק. See 'Thinking it over' # 3.

¹⁶ If this would be the גירסא; it would explain שיטת רש"י; for they both damaged each other simultaneously in a רה"ר.

¹⁷ However, according to תוספות the פרה ברייתא mentions פרה וטלית to teach us the two חידושים concerning פרה (that we

justifies the usage of פרה וטלית specifically (as opposed to כליים וכלים, etc.):

ודרך הש"ס להזכיר פרה וטלית כדאמרינן (לקמן דף צד, ב) הניח להם אביהם פרה וטלית:

And it is customary for the גמרא to mention a פרה and a טלית (in conjunction with each other) as the גמרא states, 'their father left them over a פרה וטלית'.

SUMMARY

According to רש"י the ברייתא teaches us that in case of פרה שהזיקה טלית וכו' (whether it happened concurrently or consecutively), we do not say that the damages cancel out each other (and/or each נזק takes the מזיק for collection), but rather the damages must be assessed and paid accordingly.

תוספות rejects this ה"א for it contradicts the משנה in המניה (and the cases cannot be concurrent). תוספות maintains that we are discussing two cases; פרה שהזיקה טלית teaches us that we do not rule יוחלט השור but יושם השור; and פרה שהזיקה פרה teaches that the טלית cannot be collected מיתמי.

THINKING IT OVER

1. Why cannot we explain רש"י¹⁸ (even according to תוספות) that we are discussing a פרה damaged the טלית and the חצר המיוחדת לשוורים לשניהם (as קרן¹⁹) and the פרה damaged the טלית as בור (ברה"ר)²⁰?

2. Why did תוספות not ask this (additional) question on רש"י? How can רש"י maintain that תצא פרה בטלית (means that the בעל הפרה takes the טלית as payment); since the טלית is בור and בור does not pay²¹! How could there even be such a סברא?²²

3. תוספות states that the חידוש concerning פרה שהזיקה טלית is that the נזק cannot collect the טלית from the יתומים.²³ However once we know from the רישא that this maintains יושם השור (and not יוחלט השור), how can there be a סברא that the נזק could collect the טלית מיתמי?²⁴

maintain יושם and not יוחלט) and concerning טלית (that it cannot be collected מיתמי).

¹⁸ See footnote # 6.

¹⁹ (רש"י according to חצר הנזק) or (תוספות according to רה"ר) whether this is considered a קרן.

²⁰ See אמ"ה (footnote # 20) and אות תקטו.

²¹ See footnote # 10.

²² See מהרש"א (and also footnote # 7; ודו"ק).

²³ See footnote # 15.

²⁴ See the בל"י אות תג וחי' ר"נ אות תקטז and גמרא לקמן לג, ב (ופשוט).